

Problemų sprendimo strategijos

(angl. *Problem-solving teaching*)

Problemų sprendimo strategijų taikymas moko įgūdžių, kaip išspręsti problemą, kurios dar nemokame išspręsti. Taip pat gali būti mokoma į specifinę temą orientuotų strategijų, kaip spręsti konkrečias problemas.

Mokinių pasiekimų vertinimas

(angl. *Teacher estimates of achievement*)

Mokinių pasiekimų apibendrinimai atliekami pedagogams (-ėms) stebint kaip mokinys (-ė) reaguoja į didesnius iššūkius, atlieka užduotis ir rašto darbus, pedagogams (-ėms) klausinėjant žodžiu. Vertinimas padeda nustatyti lūkesčius, išsikelti tikslus, yra naudojamas ankstesnių pasiekimų palyginimui, padeda anksti identifikuoti sunkumus.

Mokytojų autoritetas (mokinių akimis)

(angl. *Teacher credibility*)

Mokiniai, kurie mokytoją laiko patikimu autoritetu, gali klausti savęs: „Ar šis mokytojas yra tas, į kurį galiu kreiptis dėl grįžtamojo ryšio, pagalbos, žinių ir gilaus supratimo?“; „Ar esu pasirengęs įdėti pastangų į jos ar jo paskirtas užduotis, kad pagerinčiau savo mokymąsi?“

Mokytojų vedamos atviros pamokos

(angl. *Micro-teaching*)

Metodas, kai mokytoja(s) veda trumpą įrašytą pamoką, kurią vėliau analizuoja pati(pats) ir (arba) kitos (-i) mokytojos (-ai) ir vadovės (-ai), siekiant ją patobulinti.

Veiksmingas mokytojų aiškinimas

(angl. *Teacher clarity*)

Veiksny yra susijęs su veiklų organizavimu, paaiškinimais, pavyzdžiais ir vadovaujama praktika bei mokinių mokymosi vertinimu. Pvz., aiškus pamokų mokymosi tikslų, uždavinių ir sėkmės kriterijų pateikimas.

„Etikečių klįjavimo“ vengimas

(angl. *Teachers not labeling students*)

Pedagogai (-ės) kartais gali „klijuoti etiketes“ mokiniams bei mokinėms, remdamiesi (-osios) jų įsivaizduojamais gebėjimais, elgesiu ar socialine kilme (pvz., neklaužada, sunkiai besiverčianti(s)). Visuomenėje dažnai vyrauja su šiomis „etiketėmis“ siejami stereotipai.

Mokinių savarankiškumo ugdymas

(angl. *Field independence*)

Savarankiška(s) mokinė (-ys) domisi abstrakčiais dalykais, mokosi individualiai ir problemas sprendžia jų nesuasmendama(s). Mažiau savarankiškai (-am) mokinei (-iui) labiau reikalingas mokytojos (-o) grįžtamasis ryšys ir pagalba formuluojant mokymosi tikslus.

Mokinių įsivertinimas ir refleksija

(angl. *Evaluation and reflection*)

Mokinių mokymas, kaip pačioms arba patiems įvertinti savo darbo kokybę, palyginti jį su pateiktais standartais ar sėkmės kriterijais.

Mokymo(si) integracija ir žinių apjungimas

(angl. *Strategy to integrate with prior knowledge*)

Šis mokymosi modelis padeda geriau suprasti ir prisiminti informaciją. Teigiama, kad skaitantieji, kurie sukuria daugiau sąsajų tarp skaitomos naujos informacijos ir savo ankstesnių žinių, lengviau ją įsimena ir supranta.

Mokinių mokymosi motyvacija

(angl. *Deep motivation and approach*)

Pasireiškia tada, kai mokiniai (-ės) nori įsisavinti temą, giliau ją suprasti arba įdėti daugiau pastangų, kad apskritai geriau suprastų. Mokinių mokymosi motyvacija labiausiai priklauso nuo to, kaip mokytojai (-os) geba sudominti ir įtraukti mokinius (-es).

Profesinio tobulėjimo programos

(angl. *Professional development programs*)

Tai mokymai ar intervencijos, skirtos paveikti mokytojų ir mokyklų vadov(i)ų įsitikinimus, veiksmus ir žinias. Šios programos įtrauktos į daugelį mokyklų kaip visos dienos mokymai, tačiau jos taip pat gali būti vykdomos kitais formatais (pvz. nuotoliniai kursai, konferencijos, seminarai ir kt.).

Trikdančio elgesio mažinimas

(angl. *Decreasing disruptive behavior*)

Mokinės (-iai), trukdančios ar trukdantys mokytis, dažnai siekia daryti neigiamą įtaką didesnei klasės aplinkai. Paprastai juos lemia svarbesnis veiksnys, o ne tik elgesys. Gali kilti dėl nuobodulio, dėmesio stokos, pernelyg sudėtingos užduoties, arba kai mokinė (-ys) nesijaučia išklaudyta(s) ir pan.

Kūrybingumo ugdymas

(angl. *Creativity programs*)

Yra sukurta kūrybiško mąstymo programų skirtų tiek mokytojams (-oms), tiek mokiniams (-ėms). Tokiomis programomis siekiama paveikti divergentiško (nešabloniško) mąstymo gebėjimus.

Metakognityvinės mokymosi strategijos

(angl. *Meta-cognitive strategies*)

Metakognicija (arba metapažinimas) – tai mąstymas apie mąstymą; apima metodus, padedančius mokiniams suprasti, kaip jie mokosi. Šis veiksnys susijęs su mokinių refleksija ir mokymosi įsivertinimu.

Kolegialus mokytojų bendradarbiavimas

(angl. *Collective teacher efficacy*)

Tam tikroje švietimo įstaigoje dirbančių mokytojų veikimas kartu ir kolektyvinis įsitikimas, kad turėdami (-amos) pakankamai įgūdžių mokytojai (-os) gali daryti teigiamą poveikį mokinių pasiekimams.

Mokytojų grįžtamasis ryšys mokiniams

(angl. *Teachers' feedback to students*)

Grįžtamasis ryšys – tai mokytojo(s) teikiama informacija apie mokinio (-ės) veiksmus ir pasiekimus, siekiant pagerinti mokymosi rezultatus.

Pastoliavimas ir situacinis mokymasis

(angl. *Scaffolding and situated learning*)

Pastoliavimas (angl. scaffolding) – įprasta ugdymo praktika, kai mokytoja(s) sukuria, o vėliau palaipsniui pašalina išorinę pagalbą, leidžiančią mokinėms (-iams) atlikti ugdymo užduotis.

Situacinis mokymasis (angl. situated learning) yra grindžiamas prielaida, kad mokymasis vyksta socialiniame kontekste ir kad mokinės (-iai) geriausiai išmoks, jei dalyko bus mokomi prasmingai, realistiškai ir kontekstualiai. Situacinis mokymasis skatina mokines (-ius) bendradarbiauti tarpusavyje, pasitelkti savo kritinį mąstymą ir kinestetinius gebėjimus. Situacinio mokymosi šalininkės (-ai) teigia, kad jis priklauso nuo pastoliavimo.

Taikomų intervencijų vertinimas

(angl. *Response to intervention*)

Tai – švietimo metodas, pagal kurį anksti teikiama sisteminga pagalba vaikams, kuriems kyla sunkumų vienoje ar kelyse mokymosi srityse. Ankstyvosios intervencijos ir reguliaraus pažangos vertinimo tikslas – užkirsti kelią akademinėms nesėkmėms.

Nuosekli praktika

(arba kryptingas mokymasis)

(angl. *Deliberate practice*)

Tai – mokymosi metodas, apimantis intensyvių dalyvavimą atitinkamoje praktinėje veikloje, siekiant pagerinti tam tikrus veiklos aspektus. Nuosekli praktika dažnai reiškia sudėtingą, pastangų reikalaujantį kartojimą, dažnai koreguojamą tikslingu ir sistemingu grįžtamuoju ryšiu. Reguliari praktika gali apimti daug kartojimų, tačiau nuosekli praktika reikalauja sutelkto dėmesio ir yra atliekama siekiant konkretaus tikslo: pagerinti veiklos rezultatus be tiesioginio atlygio.

Šis veiksmų, darančių įtaką mokinių pasiekimams, sąrašas parengtas remiantis John Hattie tyrimo duomenimis. Šaltiniai:

1. *Visible Learning Meta^{XTM}* (2023)
<https://www.visiblelearningmetax.com/Influences>
2. *Hattie effect size list - 256 Influences Related To Achievement* (2018)
[\(https://visible-learning.org/hattie-ranking-influences-effect-sizes-learning-achievement/\)](https://visible-learning.org/hattie-ranking-influences-effect-sizes-learning-achievement/)
3. John Hattie (2012). *Matomas mokymasis*. Mokytojo vadovas. 266-268 psl.

Parengė ir išvertė: ESFA TŪM programos komanda